

WYDZIAŁ CHEMICZNY					
KARTA PRZEDMIOTU					
Nazwa przedmiotu w języku polskim		Chemia Ogólna			
Nazwa przedmiotu w języku angielskim		General Chemistry			
Kierunek studiów (jeśli dotyczy):		Technologia Chemiczna			
Specjalność (jeśli dotyczy):					
Poziom i forma studiów:		I stopień, niestacjonarna			
Rodzaj przedmiotu:		obowiązkowy			
Kod przedmiotu		CHC018016			
Grupa kursów		NIE			
	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	18	15			
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	120	90			
Forma zaliczenia	egzamin	Zaliczenie na ocenę			
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	4	3			
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)		3			
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego kontaktu (BK)	0,6	0,5			
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI					
1. Znajomość chemii na poziomie szkoły średniej					
CELE PRZEDMIOTU					
C1	Zapoznanie studentów z podstawową terminologią i symboliką chemiczną.				
C2	Poznanie podstawowych elementów teorii budowy atomu i cząsteczki.				
C3	Uzyskanie podstawowej wiedzy o kinetyce i równowadze chemicznej.				
C4	Nauczenie wykonywania podstawowych obliczeń chemicznych				
PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ					
Z zakresu wiedzy:					
Osoba, która zaliczyła przedmiot:					
PEK_W01 – zna podstawowe pojęcia i prawa chemiczne,					
PEK_W02 – potrafi prawidłowo zapisać równanie reakcji chemicznej oraz dokonać jej klasyfikacji,					
PEK_W03 – ma podstawowe wiadomości o roztworach i ich właściwościach					
PEK_W04 – zna podstawy współczesnych teorii budowy atomu i cząsteczki,					
PEK_W05 – zna podstawowe pojęcia kinetyki chemicznej i katalizy,					
PEK_W06 – poznała pojęcie stanu równowagi chemicznej, prawo działania mas i regułę przekory					
PEK_W07 – zna podstawy elektrochemii					

PEK_W08 – zna zasady nazewnictwa związków chemicznych		
Z zakresu umiejętności: Osoba, która zaliczyła przedmiot: PEK_U01 – potrafi praktycznie posługiwać się stężeniami roztworów, PEK_U02 – umie dobierać współczynniki stechiometryczne reakcji, PEK_U03 – umie wykonać obliczenia stechiometryczne, PEK_U04 – potrafi wykonać proste obliczenia w oparciu o stałą równowagi chemicznej, PEK_U05 – umie wykonać podstawowe obliczenia związane z dysocjacją słabych, elektrolitów, w oparciu o uproszczone zależności stężeniowe w stanie równowagi chemicznej.		
TREŚCI PROGRAMOWE		
	Forma zajęć - wykład	Liczba godzin
Wy1	Wprowadzenie. Przedmiot chemii: zjawiska chemiczne i fizyczne, pierwiastki i związki chemiczne. Mieszanina a roztwór. Koloidy, podział. Metody rozdzielania mieszanin, roztworów właściwych, koloidów.	2
Wy2	Elementy budowy atomu. Atom jako najmniejsza, chemicznie niepodzielna część pierwiastka: podstawowe składniki – jądro (protony i neutrony), elektrony. Dwoistość natury światła i materii Teoria kwantów Plancka - model Bohra. Orbital jako funkcja falowa opisująca stan elektronu w atomie. Liczby kwantowe n , l , m , s - ich sens fizyczny i możliwe wartości. Rozkłady gęstości elektronowej dla orbitali typu s , p i d . Zakaz Pauliego. Energie orbitali atomowych.	2
Wy3	Wiązania chemiczne. Orbitale σ i π wiążące, antywiążące, ich względne energie i kontury. Struktura elektronowa cząsteczek dwuatomowych. Rodzaje wiązań: jonowe, kowalencyjne, metaliczne, wodorowe i międzycząsteczkowe. Wiązania spolaryzowane, momenty dipolowe prostych cząsteczek, udział wiązania jonowego. Skale elektroujemności. Wiązania międzycząsteczkowe.	2
Wy4	Układ okresowy pierwiastków. Powiązanie układu okresowego z kwantowym modelem budowy atomu. Okresy i grupy pierwiastków s , p , d i f –elektronowych. Periodyczność objętości atomowych, promieni atomowych i powinowactwa elektronowego. Podział na metale, półmetale i niemetale. Przewidywanie niektórych właściwości pierwiastków na podstawie ich położenia w układzie okresowym.	2
Wy5	Pojęcia podstawowe. Względna masa atomowa. Liczba atomowa i masowa. Izotopy – średnia masa atomowa. Cząsteczka jako najmniejsza część związku chemicznego, masa cząsteczkowa. Mol jako jednostka liczności, liczba Avogadro. Masa molowa. Równanie reakcji chemicznej i jego. Klasyfikacja reakcji chemicznych według efektu energetycznego, składu fazowego reagentów, wymiany elektronów. Definicja elektrolitu, stopień dysocjacji, podział na elektrolity mocne i słabe. Dysocjacja wody, pH. Definicje kwasów i zasad.	2
Wy6	Podstawy elektrochemii. Ogniwo chemiczne a elektroliza. Standardowe ogniwo wodorowe, standardowe potencjały półogniw. Szereg aktywności metali. Roztwieranie metali w kwasach – metale szlachetne i	2

	nieszlachetne. Zastosowanie procesów elektrolizy.	
Wy7	Szybkość i stan równowagi reakcji chemicznej. Postęp reakcji chemicznej, definicja szybkości reakcji. Równanie kinetyczne i rząd reakcji. Katalizatory i inhibitory. Pojęcie równowagi dynamicznej. Prawo działania mas, stała równowagi i jej zależność od temperatury. Reakcja hydrolizy słabych elektrolitów.	2
Wy8	Chemia związków węgla. Hybrydyzacja typu sp , sp^2 , sp^3 . Przegląd podstawowych struktur związków węgla: alkanany, węglowodory nienasycone, aromaty, alkohole, aldehydy i ketony, kwasy karboksylowe i ich pochodne, aminy, aminokwasy.	2
Wy9	Symbole i wzory chemiczne. Symbole pierwiastków. Wzory związków chemicznych, cząsteczkowe i strukturalne. Wzory jonów. Zasady nomenklatury związków węgla.	2
	Suma godzin	18
Forma zajęć - ćwiczenia		Liczba godzin
Ćw1	Sposób prowadzenia i zaliczenia ćwiczeń. Dokładność obliczeń.	1
Ćw2	Obliczanie stężeń jonów i cząstek w ciałach stałych, cieczach i gazach: ułamek masowy, procent masowy, ułamek molowy, procent molowy i objętościowy, stężenie molowe, pH i pOH.	2
Ćw3	Sporządzanie roztworów o określonym stężeniu (kwasy, zasady, sole). Przeliczanie stężeń wyrażonych w różnych jednostkach.	2
Ćw4	Prawa gazowe. Równanie stanu gazu doskonałego i jego przekształcenia. Mieszanki gazów.	1
Ćw5	Reakcje chemiczne, stechiometryczny zapis przemian chemicznych, stopnie utlenienia – reguły określania stopni utlenienia. Metody doboru współczynników w reakcjach utleniania i redukcji.	2
Ćw6	Stechiometria. Obliczanie mas i liczności reagentów (zapis reakcji).	2
Ćw7	Stan równowagi w układach gazowych. Układanie bilansu liczności substratów i produktów w stanie równowagi. Stopień przereagowania. Stała równowagi.	1
Ćw8	Dysocjacja słabych elektrolitów: stała dysocjacji elektrolitycznej, dysocjacja wody, stopień dysocjacji, obliczanie pH.	1
Ćw9	Reakcje hydrolizy, roztwory buforowe.	1
Ćw10	Podsumowanie. Kolokwium zaliczeniowe	2
	Suma godzin	15
STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE		
N1	Wykład z prezentacją multimedialną	
N2	Rozwiązywanie zadań	
OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))		Numer efektu uczenia się
		Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P (wykład)		PEK_W01 – PEK_W08
		egzamin końcowy
P (wykład) 3.0 jeżeli:		<5 – 6) pkt.
3.5		<6 – 7) pkt.

4.0	<7 – 8) pkt.	
4.5	<8 – 9) pkt.	
5.0	max. 10 pkt	
P (ćwiczenia)	PEK_U01 – PEK_U05	kolokwium (maks. 20 pkt.)
P (ćwiczenia) = 3,0 jeżeli F = 10,0 – 11,9 pkt. 3,5 jeżeli F = 12,0 – 13,9 pkt. 4,0 jeżeli F = 14,0 – 15,9 pkt. 4,5 jeżeli F = 16,0 – 17,9 pkt. 5,0 jeżeli F = 18,0 – 19,9 pkt. 5,5 jeżeli F = 20 pkt.		
LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA		
<u>LITERATURA PODSTAWOWA:</u> [1] A. Bielański, Podstawy chemii nieorganicznej, PWN, Warszawa 2003 [2] L. Jones, P. Atkins., Chemia ogólna, PWN, Warszawa 2004 [3] Obliczenia w chemii nieorganicznej, praca pod redakcją Andrzeja Jabłońskiego, Oficyna Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2002.		
<u>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:</u> [4] I. Barycka, K. Skudlarski, Podstawy Chemii, Wyd. PWR, Wrocław 2001		
OPIEKUN PRZEDMIOTU		
(Tytuł, Imię, Nazwisko, adres e-mail)		
Dr hab. inż. Stanisław Gryglewicz, stanislaw.gryglewicz@pwr.edu.pl		